

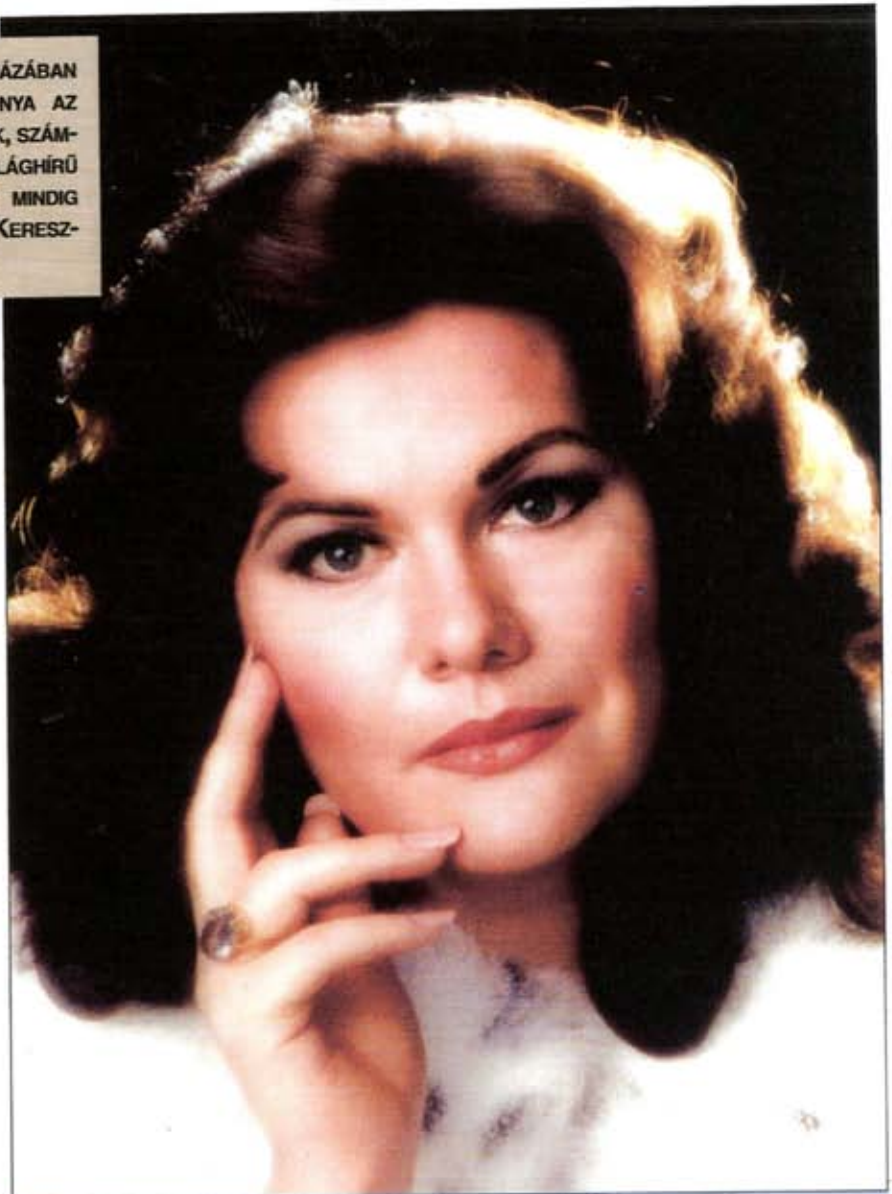
A VILÁGJÁRÓ MÚZSA ITTHON VAN OTTHON

TÖBB KONTINENS SZÁMTALAN DALSZÍNHÁZÁBAN LÉPETT FEL AZ OPERAVILÁG NAGYASSZONYA AZ ELMÚLT ÉVTIZEDEKBEN. KIROBBANÓ SIKEREK, SZÁMTALAN ELISMERÉS. MARTON ÉVÁVAL, A VILÁGHÍRŰ OPERACSILLAGGAL, KINEK NEVE MELLETT MINDIG OTT SZEREPELT, HOGY MAGYAR ÉNEKESNŐ, KERESZTÉNY GABRIELLA BESZÉLGETETT.

Betegsége miatt végigköhögte az interjút a Duna-parti hotel előcsamokában, de felnevetett, amikor azt mondtam, miközben sorra húzta elő a papírzsebkendőket a táskájából, hogy venném megtiszteltetésnek, ha tőle kapom el az influenzát. Készültem „belőle”, a róla írt cikkeket olvasva élőben mégis lenyűgözött az önmagát „bolondos lkrek-jegyűnek” tartott művész nő szókimondó egyenessége.

– Töretlenül tökéletes pályájáról többször is azt nyilatkozta; részben annak köszönheti, hogy 1972-ig, amikor a frankfurti operához hívták, és férjével, gyerekeivel külföldön telepedtek le, itthon nem kapott lehetőséget. Az egyik nagynevű kolléganője meg is kérdezte öntől: „Ilyen fiatalon miért rontod még itt a levegőt?” Ha most kezdené, ismét megtenné ezt a lépést?

– Valóban „részben”, mert sebészorvos férjem nélkül egyedül valószínűleg nem mertem volna beleválni. Hálás vagyok az égieknek a hangomért, amire felfigyeltek, de a tehetség önmagában kevés. Csak kemény munkával lehet érvényesíteni, ahhoz viszont biztos családi háttér kell. Ősszel leszünk negyvenéves házaspár, és a férjem, aki ma már a menedzserem is, kiváló apja volt fiunknak, lányunknak, nekem pedig nehéz kórházi munkája mellett is óriási támaszom. Nem kötelező udvariassági kör ez, amit minden alkalommal lefutok, hanem a szintiszta igazság! A kérdésére válaszolva: igen, ma is megtenném ezt a lépést! A kapuk ma már nyitottabbak, lehet szabadon

Az operavilág nagyasszonya.

jönni-menni a világban. Az én életem is arról szólt, hogy egyik országból, egyik szerepből a másikba léptem. De amióta itthon mesterkurzusokat tartok, látom, hogy a fiatal tehetségek helyzete ma sem könnyebb. Szűkösek, korlátozottak a lehetőségeik, kevés figyelmet és törődést kapnak. Külföldön azért valamilyen jobb a helyzet.

– A mesterkurzusokkal, melyeket itthon például az alma mater Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen tart, immáron tiszteletbeli professzoraként az iskolának, megadott a lehetősége, hogy átadja tudását, szakmai tapasztalatait. Teszi mindezt annak jegyében, hogy egy interjújában az emberi értékek közül a becsületet említette elsőként.

– Énektanári diplomám is van, és végtelenül szeretek tanítani! Kinyitni kis ablakokat, melyekben látom a szépség és tudás iránti vágyat, érzem a lobogó tüzek melegét. Hozzám sokan jönnek tanácsot kérni, én viszont soha nem beszélek mellé. Hiszen annyit hazudnak az emberek egymásnak! Ezen a pályán is! Édesapám felmenői – ugyanis Heinrich Évaként születtem – tisztességes burgenlandi gazdálkodók voltak. Az édesanyámé tisztaszívű erdélyiek. Tőlük tanultam, a becsület mindennél fontosabb, hogy az ember nyugodtan nézhessen a tükörbe, és ne egy hazug arccal szembesüljön. Az emberek általában hol ide, hol oda pendliznek. Én maradok középen, és próbálok összegezni a dolgokat.

– *Neveztek már utazó nagykövetnek, bolygó hollandinak, magyar kultúrattasának, világ- és világhíró sztárnak. Melyiket vállalja fel? Soha nem érezte, vagy érzi most két magyarországi unoka nagymamájaként fárasztónak a folytonos mozgást?*

– Maradjunk a földön, ahogy realista férjem mondaná; magamat inkább világhíró sztárnak tartom, noha tudom, a legjobbak közé sorolnak. Egy nagykövetnek pedig kicsit többet kell tennie az országáért, mint hogy énekeljen. A „bolygó hollandi” stílszerű, lévén operacím, és valóban életformám a folytonos utazás. Én kezdettől büszkén vállaltam a magyarságomat. Japánban, Brazíliában éppúgy, mint Amerikában, ahová Márai Sándor-könyveket viszek ajándékba a barátaimnak. Nekem nagyon fontos, hogy magyar

volgyok, és akár drámai szopránként, akár nemzetközi énekversenyek zsűritagjaként öregbíthetem a magyar ének- és zenekultúra hírnevét. Büszke vagyok arra is, hogy a barcelonai „Ki kicsodában” a katalánok között egyetlen magyar művészként említettek. Kitüntetéseim közül szakmailag

hogy nem iszom, nem dohányzom, és próbálok egészségesen élni.

– *A monacói hercegség fővárosában, Monte Carlóban van lakása tizenhét éve. De hol van otthon? És hogyan él a mindennapokban?*

– Annak a városkának csodás a klímája! A teraszom a Földközi-tengerre néz, ha beteg a torokom, mint most is, a sós tengeri levegő pár nap alatt meggyógyít. De otthon itthon vagyok. Magyarországon értenek meg a legjobban, a gyerekeim is itt élnek. A férjemnek van egy budai lakása, időnként azzal ugrat: ha hármat kopogok, udvariasan beenged. Végre eljött az idő, hogy sokat lehetünk együtt, és reggelente együtt ébredhetünk! Szerényen, csendesen élünk. Szereket olvasni, képtárakba jámi. Van Gogh Napraforgóját, legyen bárhol is kiállítva, mindig megnézem, mert letaglóz a belőle áradó „lángoló örület”. Nálunk a férjem a pénzügyminiszter, mert tudja jól, a pénz engem sosem érdekelt. A mi pályánkon nem ezért dolgozunk, bár a kemény munka

a Bartók–Pásztory-, érzelmileg a Kosuth-, a Magyarság Hírnevéért kapott díj és a Magyar Köztársasági Érdemrend gyémántcsillaga a meghatározó. Ha fogadásra megyek, ezeket mindig kitűzöm. Viszont leszögezem; nekem mindegyik becses, egyiket se adnám oda! Megtiszteltetés a bécsi operaház örökös tagjának, Ferencváros díszpolgárának, egykori iskolám professzorának és Miskolc múzsájának lenni. A vándorélet a munkám része.

végül anyagiakban is mérhető. Nem vagyok költelező, célszerűen vásárolok, és ruhára költök a legkevesebbet. Ha megtehetem, melegítőt, sportcipőt hordok. Vendéglőbe nem szívesen megyünk a dohányfüst miatt, a hozzánk látogató barátainknak magam főzök. Könnyű ételeket, pedig igazából a rakott káposzta, fejtett bableves és rántott hús a kedvencem.

– *Operaénekesnők sorsa, hogy szerelmesként, tra-*

gikus körülmények között halnak meg a színpadon. Ahol ön állítólag jó néhány veszélyhelyzetet is átélt.

**Kinyitni kis ablakokat,
melyekben látom a szépség
és tudás iránti vágyat,
érezem a lobogó tüzek melegét**

Turandot, San Francisco 1985.

Nem fáraszt, sőt egyenesen boldoggá tesz, mert szeretem a változatos életformát. Ez tart kondícióban amellet,

A Trubadúr csapata az amerikai elnök feleségével. Marton Éva (Leonóra) – F. Cossoto – L. Pavarotti – Nancy Reagan – Sh. Milnes. MET. New York 1987.

– Aja! Viszont olyanokat is, amikor majd meghaltunk a nevetéstől. Utáltam például Firenzében Tosca-ként kiugrani az ablakon. Billegő lécdeszán kellett felrohannom emeletnyi magasságig, majd kiugrani a filmekben használt „rugalmas” üvegen át. A férjem, aki eljárt a próbákra, egyszer szóvá tette, miért futok olyan lassan, majd ő megmutatja, hogyan kell. Focista volt világlejében, ennek ellenére már a deszka közepénél leállt, mert nem ismerte a lendületet, ahogy ennek a lécnak neki kell eredni az ugrás miatt. A milánói Scalában meg éppen császármét énekeltem darabbéli férjem, a császár előtt felke, amikor hirtelen „pejng”, átsüvített

Richard Strauss: Az árnyék nélküli asszony. A császárné szerepében Marton Éva. Bécsi Staatsoper.

egy gomb a fejem felett, és a híres tenor fojtottan felordított: „kaj, leesik a gatyám!” Akkor levegőt vett az áriához, amitől a nadrággombja az előadás kelles közepén lerepült. Amikor legördült a függöny, fetrengtünk a nevetéstől a színpadon.

– Mindig zsúfolt a programja, de ha nyár, akkor Operafesztivál Miskolcon, ahol harmadik éve művészeti igazgató. Szívesen vállalta?

– Igen! Magyarországon Miskolc nyújtotta először felém a kezét. Őszinte leszek, Budapestet vártam, ahol ez csak később történt meg, de az ember oda megy, ahol

szükség van rá. Bámerre járok a világban, Miskolcot azóta mindenütt felemlí-

tem. Ennek a fesztiválnak idővel legalább akkora rangja lesz, mint számos nyugati városénak. A miskolci fesztivál után „nagy dobás” következik: a Művészetek Palotájában először énekelem Magyarországon az Elektrát. Különleges feldolgozásban, sok fiatal magyar tehetséggel, végigtumézuk vele az országot. Szerintem garantált sikerrel!

NÉVJEGY

Marton Éva 1943. június 18-án született Budapesten. Férje Marton Zoltán sebész, gyermekeik Zoltán és Diána. A Liszt Ferenc Zeneakadémia után 1972-ig a Magyar Állami Operaház, 1972-től a frankfurti, 1977-től a hamburgi opera énekes, 1980-tól szabadúszó. Amerikában a New York Times Az év énekesének választotta 1981 és 1986-ban, 1982-ben az év művésze. A bécsi operaház örökös tagja, számtalan hazai és külföldi kintutetés birtokosa Miskolc Múzsája.

Marton Éva
az operavilág nagyszonyja .. 13

Nyugdíjasként is gyógyít
Dr. Török Pál díszpolgár 6

Hat orvos egy családban
Dr. Sallai Zsolt díszpolgár 7

József Attila szobra Lillafüreden
A költészet napján avatták fel Varga
Éva Munkácsy-díjas szobrász alkotását 17

A NYERTESBŐL GYŐZTES LEHET	4
Dobrossy István	
KITÜNTETETTJEINK	5
NANOTECHNOLÓGIA – MISKOLC SZELLEMI TŐKÉJÉVEL ...	9
KÉTHAVONTA JELENIK MEG AZ ÚJ HOLNAP	10
DERŰ, KÖNNYEDSÉG, ELEGANCIA	12
Pro urbe Benkó Dixieland Band	
AZ EMBERNEK ESZÉBE JUT VALAMI... ..	16
Pro urbe Bekes Dezső	
SOKDIMENZIÓS ÉLETET ÉLT	18
Pro urbe Loss Sándor	
SZÍNHÁZ SOK-SOK FELVONÁSBAN	19
HÁLÁS MŰVÉSZ A FESZTIVÁL REKLÁMJA	21
SOSEM FELEJTETTE EL, HONNAN INDULT	22
Pro urbe Dézsi János	
MISKOLC 640-TŐL VÁROS	23
A KINCSESTÁR ŐRZŐJE	24
BORLOVAGOK	25
HÍR-LAPOK	26
75 ÉVES A PALOTASZÁLLÓ	29

miSKOLCI TÜKÖR

MISKOLC MEGYEI JOGÚ VÁROS LAPJA · 2005. MÁJUS 11.

Szerkeszti: GYARMATI BÉLA

A szerkesztőbizottság tagjai:

BEKES DEZSŐ, BOHUS JÁNOS, DOBROSSY ISTVÁN

Kiadja: a MISKOLCI KOMMUNIKÁCIÓS KHT.

Felelős kiadó: KAROSI IMRE ügyvezető

Tördelés: Klaviatura Bt.

Nyomdai munkák: Szász és Társai Kft. – ISSN 1219–6363

A címlapon: a miskolci Ávas. A hátoldalon: a lillafüredi Palotaszálló.
(Fojtán László felvételei)